

Bạc Lan (*Cymbidium erythrostylum*, Rolfe 1905)

Trong bài *Cymbidium sanderae*, chúng tôi có nói sơ qua về cây *Cymbidium erythrostylum*, một cây lan kiếm nhỏ, đặc hữu của Việt Nam. Một vài bạn muốn biết rõ chi tiết về cây lan đó, chúng tôi xin tóm lược các chi tiết trong sách vở tài liệu như sau.

Trong cuốn *Orchid of Indochina* (Hoa lan tại Đông Dương), xuất bản năm 1992, do tiến sĩ Gunnar Seidenfaden viết, trang 343 chỉ vẽ vẽ có mấy giò vắn tắt.

Cymbidium erythrostylum (Rolfe) *Cymbidium eburneum* var. *parishii* auct, non Hk.f.

Gagnepain 1934: 4420p.p; Guillaumin 1957b; 501

Occurrence : Vietnam : Lanbiang (Mitcholitz sine no. K type) Dalat (Edward 1160b P!; Grillet 23P; Tixier sine no P!) Mt Bana, tourane (Clemens 4328 P !) Nhatrang 16-1800m (Poilane 3465, 3563,3660,4407 P!) sine loc. (cult. Lecoufle 17216, colourphoto.C) *Distribution: Endemic.*

Theo giáo sư Phạm Hoàng Hộ trang 1138 trong cuốn *Cây Cỏ Việt nam* quyển III tập 2 xuất bản năm 1993:

Cymbidium erythrostylum Rolfe, Bạc lan. Phong lan, giả hành giữa bẹ lá, ngắn. Lá 9-10 hẹp, dài 20-60 cm, rộng 1cm có đốt gần đáy. Chùm dài 0.3-1cm, mang 2-3 hoa trắng, trục hương, lá dài dài 4cm, môi có 3 thùy gần bằng nhau, 3 sóng to. Nang to dài 6-8cm, rộng-4 cm.

Vào 1500 -1600 m: Phú Khánh, Bà Na, Đà Lạt.

Trong cuốn *Phong Lan Việt Nam* của tiến sĩ Trần Hợp xuất bản năm 1998, trang 200 ghi:

Lan Kiếm trắng (Bạc lan) *Cymbidium erythrostylum* Rolfe.

Loài đặc hữu của Việt Nam, mọc ở miền Trung: Đà Nẵng, Nha trang, Lâm Đồng (Langbian) Lan sống phụ, lá thuôn giải hẹp, dài 20-60 cm , rộng 1cm, gốc có đốt. Cụm hoa chùm dài có 2-3 hoa lớn, màu trắng, trục màu hồng. Cánh môi có 3 thùy gần bằng nhau, 3 sóng lớn, màu trắng ngà hay xanh vàng nhạt có đốm đỏ.

Tin tức lược lặt đó đây trên Internet cho biết : cây này do Wilhelm Micholitz tìm ra tại núi Langbian, Đà Lạt vào năm 1891 và gửi về cho ông Henry Frederick Conrad Sander một đại thương gia tại St Albans, Anh quốc, chủ nhân công ty Frederick Sanders & Son, chuyên nhập cảng hoa lan từ khắp nơi trên thế giới.

Vào khoảng năm 1995-1996 tôi mua được cây lan này tại vườn lan Sata Barbara Estates với giá khá cao vì Paul Griff nói với tôi đây là một cây đặc hữu của Việt Nam. Cây *Cymbidium erythrostylum* của tôi có lẽ đã được Santa Barbara Estates tuyển chọn và cấy phân từ những cây thực tốt, rồi lấy hạt nên

có 6-7 lá dài 50-60 phân rộng 1-1.5 phân. Dò hoa dài 20-30 phân mang theo 4-5 hoa cánh trắng ngần như tuyết, môi hoa viền đỏ thẫm, phía trong có màu vàng pha những đốm đỏ. Nhưng năm sau cây này chết dần vì Placentia, nơi tôi ở mùa hè quá nóng.

Hai năm sau, tôi lai mua 2 cây *Cymbidium erythrostylum* nhỏ của một vườn lan ở Solana Beach và 1 cây của Andy's orchids, nhưng sau vài năm cây chẳng ra hoa, cứ nhỏ dần rồi cũng chết nốt. Tại Hoa Kỳ có nhiều nơi bán cây *Cym erythrostylum* nhưng cánh màu ngà chứ không trắng hẳn và màu đỏ nhạt.

Căn cứ vào hình ảnh rải rác trên mạng, cây lan này nếu nuôi dưỡng đúng cách sẽ cho trên 10 hoa mỗi dò.

pbase.com

bloggang.com

Trong 2 năm liên tiếp, về thăm Đà Lạt chúng tôi không thấy bóng dáng cây lan này ngoại trừ trong tập hình ảnh của Thạc sĩ Nông Văn Duy và Lê Trọng Châu tặng cho.

Nông Văn Duy

Lê Trọng Châu

Trong phiên họp của Hội Hoa Lan Việt Nam tháng 11-2010 vừa qua anh Ngô Tạo đã mang cây lan này trưng bày cho các Hội viên thưởng lãm nhưng không tham dự cuộc thi hoa đẹp.

Cụm lan này tuy còn nhỏ nhưng cây rất khoẻ mạnh, dò hoa 8 chiếc, lá xanh mượt mà bông thông xuống thành chậu. Nhìn hoa rồi lại mừng thầm là những cây lan đặc hữu của Việt Nam đã xuất hiện khá nhiều tại ngoại quốc và góp phần vào những kỳ hoa cho thế giới. Hy vọng những năm sắp tới, chúng ta sẽ được chiêm ngưỡng nhiều đóa hoa lan hương sắc của quê nhà.

CÁCH TRỒNG

Ánh sáng vừa phải như cho Cattleya. Nhiệt độ trung bình ban ngày 75-80F (24-27 C) ban đêm 57- 63 F (14-17 C). Ẩm độ càng cao càng tốt, tối thiểu 50%. Giữ cho lan luôn luôn ẩm ướt, đừng để quá khô nước. Kinh nghiệm cho thấy cây lan này không thích hợp cho những nơi nhiệt độ vào mùa hè lên cao tới 90F hay 32C.

Westminter 12-2010